

PROTOCOL I.V.M. CAMERAGEBRUIK BINNEN HET (O)BC DE KADE.

Dec 2025

1. Visie

We kiezen binnen De Kade voor een volwaardig burgerschap van onze gebruikers met autonomie en respect voor hun privacy als waarden waar we veel belang aan hechten. We respecteren op vlak van omgaan met beeldmateriaal dan ook het algemeen geldend portretrecht bij het uitvoeren van onze taken. We verwachten ook van onze gebruikers dat ze zich aan dit burgerlijk wettelijk kader houden.

Daartegenover staat dat omwille van de beschermwaardigheid van de gebruiker, cameragebruik soms als noodzakelijk middel moet worden ingezet. Dit met respect voor de betrokken gebruikers en rekening houdend met regels en afspraken binnen onze zorgopdracht.

Bedoeling van dit protocol is om transparant te zijn over de afspraken die in het (O)BC De Kade gelden voor zowel medewerkers, gebruikers, stagiairs, ouders, vrijwilligers als bezoekers.

In dit protocol behandelen we eerst het algemeen geldend portretrecht, daarna camerabewaking, en tenslotte cameratoezicht. Daarbij duiden we het verschil tussen gestreamde beelden en opgenomen beelden.

2. Foto's en video's maken tijdens de ondersteuning: het portretrecht.

Smartphones en camera's zijn alomtegenwoordig. Binnen het (O)BC is er, in het kader van de privacy wetgeving en om het welzijn van iedere betrokkene te beschermen, ook nood aan goede afspraken over het omgaan met beeldopnames in begeleidingssituaties. We denken hierbij aan beeldopnames

- door gebruikers of medewerkers of stagiairs in leefgroepssituaties,
- door gebruikers of ouders in thuisbegeleidings- of contextbegeleidingssituaties,
- door vrijwilligers tijdens activiteiten, ...

Dit brengt met zich mee dat er binnen de omgeving waarin ondersteuning geboden wordt veel toestellen zijn waarmee beeldopnames kunnen gemaakt worden. Dit zowel in de leefgroepen, in ontspanningsruimtes, tijdens uitstappen, in gezinsomgevingen tijdens thuisbegeleiding...

Dit betekent echter niet dat beeldopnames zomaar mogen gemaakt of gedeeld worden. Of je nu in de leefgroep bent of op uitstap, als je foto's of filmpjes wilt maken waar andere mensen op te zien zijn, dien je vooraf te vragen of zij ermee instemmen dat er beelden van hen gemaakt worden. Dit valt onder het algemeen geldend portretrecht.

Zelfs als je niet van plan bent deze beelden met iemand anders te delen, heb je de toestemming van de personen die duidelijk op beeld komen nodig om ze te mogen maken.

Wil je de foto's of filmpjes digitaal delen, dan heb je daar bijkomende toestemming voor nodig.

Het zonder toestemming maken en verspreiden van dergelijke opnames is strafbaar. In dergelijke gevallen kan de voorziening maatregelen treffen, en in ernstige gevallen kan zelfs de politie worden ingeschakeld.

Geluid- of beeldopnames door niet-medewerkers

Conform de wetgeving rond privacy en de wetgeving rond camerabewaking, mogen er geen opnames gemaakt worden van anderen zonder expliciete toestemming. Het begeleidingscentrum laat dan ook niet toe:

- dat er geluid- of beeldopnames gemaakt worden op één van de domeinen van het begeleidingscentrum van medewerkers en/of gebruikers;
- dat er geluid- of beeldopnames gemaakt worden tijdens een intern of extern begeleidingsmoment (zoals een contact met de gebruiker, een oudergesprek, een overleg, een ondersteuning in de thuiscontext, ...).

Geluid- of beeldopnames door medewerkers

Wanneer medewerkers van de Kade tijdens activiteiten, de vakantiewerking, uitstappen, ... wel foto's nemen, opnames maken, filmen, ... dit enkel gebeurt enkel met toestemming van de gebruiker zelf of zijn ouders/vertegenwoordigers.

Beelden van ondersteuning situaties op een persoonlijke gsm of tablet mogen nooit bewaard worden. Indien toch foto's of filmpjes werden genomen met een persoonlijk toestel is het de bedoeling om deze zo snel mogelijk te verwijderen van dit toestel en te plaatsen op SharePoint of de werkgsm. Het doorsturen van beelden verloopt liefst rechtstreeks naar de werkgsm of -tablet. De voorkeur gaat sowieso uit naar het nemen van foto's en/of opnames met een werktoestel.

3. Cameragebruik.

Wettelijk gezien zijn er vier doelstellingen waarvoor cameragebruik kan ingezet worden:

1. De veiligheid en gezondheid van personen (cameratoezicht);
2. De bescherming van goederen van een onderneming (camerabewaking);
3. Controle van het productieproces;
4. Controle van de arbeid van de werknemer.

Binnen het (O)BC De Kade wordt cameragebruik enkel ingezet met als doelstelling de veiligheid en gezondheid van personen op te volgen (cameratoezicht) en ter bescherming van de goederen van het (O)BC (camerabewaking).

Cameragebruik wordt in vzw De Kade nooit ingezet ter controle van het productieproces, noch ter controle of evaluatie van de arbeid van werknemers.

De medewerker en/of gebruiker en de directie kunnen verzoeken beelden te gebruiken als toetssteen of bewijs in een bepaalde discussie. De beelden zullen in zo'n situatie pas bekeken worden indien daaromtrent consensus is.

Onderscheid streaming - opnemen van beelden:

- o Streaming is de mogelijkheid om camerabeelden live op scherm te volgen wat op een andere plaats gebeurt. De beelden worden niet bewaard, enkel doorgestuurd.
 - *Visie: Beelden van camera's worden niet opgenomen of bewaard wanneer streaming voldoende is.*
- o (Automatisch) opgenomen beelden kunnen nadien bekeken worden. Opnemen kan gecombineerd worden met streaming.

4. Camerabewaking

We spreken over camerabewaking wanneer het doel van het cameragebruik is om de goederen van de onderneming te beschermen tegen diefstal, vernieling of ander ongeoorloofd gedrag.

De wet van 31 maart 2007 tot regeling en plaatsing van bewakingscamera's (ook genoemd: "de Camerawet") voorziet dat elk van deze camera's moet gemeld worden bij politie, via www.aangiftecamera.be.

Deze camera's worden ook opgenomen in het dataregister van gegevensverwerking van het (O)BC.

Deze camera's maken, al dan niet automatisch, opnames van beelden.

Elke persoon die gefilmd kan worden wordt hiervan op de hoogte gesteld door aangebrachte pictogrammen bij het binnenkomen van de gefilmde zone.

Deze beelden worden voor een beperkte periode bewaard op een opslagapparaat in het betreffende blok. De toegang tot deze beelden is beperkt en verloopt via een app, waar toegangsrechten zijn ingesteld. De beelden op deze drager worden automatisch na één maand verwijderd.

Deze beelden worden in principe niet bekeken, tenzij één of ander feit aanleiding geeft tot het bekijken ervan (bijv. na de vaststelling van een geval van vandalisme). De toegang tot deze beelden is beperkt en wordt vermeld in [het cameraregister](#), dat een annex is van het dataregister van gegevensverwerking.

5. Cameratoezicht

We spreken over cameratoezicht, wanneer de doelstelling van het cameragebruik is om toezicht te houden op de veiligheid, gezondheid en welzijn van gebruikers of medewerkers.

Cameratoezicht valt niet onder de camerawet, maar moet wel gebeuren conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Cameratoezicht kan worden gebruikt met als oogmerk:

- Preventie: door inschatting van de situatie van op een afstand kan men gepaste preventieve maatregelen treffen met betrekking tot de omgang met een gebruiker (bv. opmerken van een naderende epilepsieaanval, onrust bij gebruikers, ...).
- Veiligheid: toezicht houden op gebruikers en medewerkers (bv. Bij gebruik van TOR en/of rustruimte: inschatten wanneer de begeleider de deur kan openen, monitoring van automutilatie, ...).
- Handelingsdiagnostiek en gedragsanalyse: in functie van het beter begrijpen van gedrag van een gebruiker
- Gezondheid: toezicht om medische redenen of bij mobiliteitsproblemen
 - bv. valrisico's.

Cameratoezicht kan zijn visueel toezicht (gestreamde beelden) of auditief toezicht (gestreamd geluid). In deze tekst begrijpen we verder onder de term “beelden” zowel de streaming van beeld als van geluid.

Camerabeelden worden beschouwd als persoonsgegevens. Daarom moeten zorginstellingen zorg dragen voor adequate bescherming van deze gegevens. Dit houdt in dat:

- cameratoezicht alleen mag worden ingezet als er een gerechtvaardigd belang is.
- de cliënt en diens vertegenwoordigers geïnformeerd moeten worden over het cameragebruik.
- voor cameratoezicht op een persoonlijke kamer er expliciete toestemming nodig is van de betrokkenen, tenzij er sprake is van een noodsituatie.

In het (O)BC De kade worden beelden van cameratoezicht in principe niet opgenomen, enkel gestreamd. Indien dit uitzonderlijk wel gebeurt, dan worden de betrokkenen daar expliciet van op de hoogte gebracht. Dit gebeurt dan binnen een (individueel) protocol vrijheidsbeperkende beschermingsmaatregelen (vooraf afspreken wat zal worden opgenomen, op welke tijdstippen, met welk doel en hoe het beeldmateriaal zal worden gebruikt en hoe lang het wordt bewaard). Na het bekijken van de opgenomen beelden worden deze gewist, tenzij er een duidelijke reden is om ze te bewaren.

De toegang tot deze beelden is beperkt tot de strikt noodzakelijke personen en verloopt via een app, waar toegangsrechten per camera zijn ingesteld.

Men zorgt ervoor dat de beelden niet meer dan nodig toegankelijk zijn voor niet-medewerkers (ouders, netwerk van gebruikers, bezoekers, derden, andere bewoners...). De beeldschermen worden

uitgezet op momenten dat de schermen niet gevolgd worden en/of de ruimte in principe voor derden toegankelijk is.

6. Criteria bij het gebruik van camerabeelden:

- **Proportionaliteitsprincipe:**
 - De werkgever mag cameragebruik niet aanwenden op een wijze die onverenigbaar is met het uitdrukkelijk omschreven doeleinde. Camerabewaking of -toezicht mag geen ongewenste inmenging in de persoonlijke levenssfeer van de werknemer en gebruiker tot gevolg hebben. Mocht dit wel zo zijn dan moet de inmenging tot een minimum beperkt worden en in redelijke verhouding tot het doel zijn.
 - Het belang van de voorziening dient te worden afgewogen tegen het recht op privacy van de opgenomen persoon. Daarom dient steeds te worden nagegaan of er andere, minder privacy schendende middelen voorhanden zijn om het nagestreefde doel te bereiken.
- **Subsidiariteitsprincipe:**
 - Het minst ingrijpende alternatief wordt ingezet. Dit kan voor elke gebruiker verschillen en wordt interdisciplinair bepaald. Enkel wanneer met minder ingrijpende middelen bovenstaande doelen niet kunnen worden bereikt, kan men overgaan tot cameratoezicht.
- **Effectiviteitsprincipe:**
 - Cameragebruik moet als maatregel geschikt zijn om het beoogde doel te bereiken en mag niet langer duren dan noodzakelijk. Als de maatregel geen effect meer heeft moet die afgeschaft worden.
- **Transparantieprincipe:**
 - Voorafgaandelijk en bij het opstarten van cameragebruik moet de werkgever de OR en de betrokken werknemers over alle aspecten van dit cameragebruik informatie verschaffen (bij ontstentenis is dit bij het CPBW, bij ontstentenis daarvan aan de vakbondsafvaardiging).
 - Elk cameragebruik (beeld en geluid) wordt vooraf duidelijk kenbaar gemaakt aan de betrokken medewerkers en (in de mate van het mogelijke) aan de betrokken gebruikers.
 - De informatie die moet verschaft worden betreft:
 - Het nagestreefde doeleinde,
 - het feit of de beeldgegevens al dan niet bewaard worden,
 - of het gaat over streaming of opname,
 - het aantal en de plaatsing van de camera's,
 - de betrokken periode(n) gedurende dewelke de camera's functioneren.
 - Het moet voor iedereen duidelijk zijn wie op welk moment toegang heeft tot de beelden.
De gestreamde beelden kunnen enkel gekoppeld worden aan toestellen van een

begeleidingsteam die in principe op de dienst blijven (en soms tijdens de diensturen meegenomen kunnen worden buiten de unit). Ze kunnen niet gekoppeld worden aan smartphones van de permanentie of staf.

- Het informeren heeft tot doel om de transparantie met betrekking tot cameragebruik te vergroten, dialoog mogelijk te maken en zodoende een klimaat van vertrouwen te creëren.